

PROPRIETAR -

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foarte înscrisă în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foarte bisericăscă — Apare în fiecare Sâmbătă

Luptă creștină

(+). Tineretea, dela firea sa, e dinamică. Vrea să se cheltuiască. Asta cu atât mai vârtos că, prin prisma energiilor proaspete, ce-i sunt proprii, vede totul în trandafirii și crede că totul îi este cu puțință. Poticnelile, și chiar și înfrângerile, pe calea spre idealul râvnit, n'o descurajază. Dimpotrivă: îi angajază și-i stimulează și mai mult ambiția de a isbuti pe drumul apucat.

Nimic de zis, câtă vreme eforturile spre izbândă se fac în alvia moralei creștine, cu respectarea scrupuloasă a comandamentelor Evangheliei lui Hristos. Biruința, în felul acesta, mai curând ori mai târziu, e asigurată și roadele ei vor fi binecuvântări îmbelșugate și trainice. Tocmai contrarul biruințelor stoarse prin fărădelege. Fie aceea fărădelege: tragere pe sfoară, violență, crimă, sau oricum să se numească.

Actualul regim politic dela noi e regim de strădanii și avânturi tinerești. Formația din care a ieșit s'a înfiripat în frământări aprige și s'a încheșat în lupte dârze, cu strașnice dăre de pară și sânge.

De aceea nu ne mirăm, — ba ne-am mira dacă am auzi altceva — când un devotat legionar, cum îl știm c'a fost și este d. prof. Ion Covrig-Nonea, prefectul de acum al jud. Târnava Mică, în cuvântarea-i de ieri dela „Palatul Cultural“ (care s'a zidit, grație, în primul rând, milioanelor date de guvernul d. Iuliu Maniu, întregite, ulterior, de liberali pentru venirea în Blaj a Regelui Carol II la serbările „Astrei“) a spus-o că regimul legionar înțelege să lupte și pe mai departe. Cum a luptat și până acum. Dar: creștinește. — Și s'a apăsas pe acest cuvânt.

Ne-am bucura din suflet să fie așa. Asta ar însemna că politica Satanei: minciuna, (Hristos Domnul a declarat pe Satana drept: Tatăl minciunei) și-a trăit traiul în România. Și că ar urma politica (gândiți-vă la toată greutatea cuvântului „politea“) echității, dreptății, cinstei și moralei integrale creștine, care dă fiecăruia ce-i al său, fără căutare la față. Fără duhul diavolesc al răzbunării. Fără rachiune. Fără favoritism. — Fără minciună. Pe toate târmurile.

Pentru că asta ne-a nefericit: duhul minciunei. S'au folosit la noi, cu prilejuri sărbătorești, vorbe dintre cele mai stropite cu aghiasmă: evanghelie, scriptură, ceaslov, grijanie, creștinătate, ortodoxie, cinste, sfințenie, eroism, puritate ce nu știe de pată, și altele, fără număr, tot așa de frumos sunătoare. Dar fără să le steie adevărul faptelor la temelie. Și am ajuns un neam care am stat să ne înădușim sub horbotă de fraze măestru ticluite

Preotul și misiunile

— Observații și sugestii privitor la opera de ajutorare a misiunilor —

de pr. Ion Cipu

Preoția creștină așa cum a definit-o marile și de fericită pomenire Pontifice Pius XI e, din firea ei, „preoție misionară“. Din caracterul eminent misionar al preoției izvoarește datoria misionară pentru fiecare preot creștin, datoria de a purta un viu interes, de a fi animat de cel mai cald entuziasm și de a contribui efectiv pentru cauza sfântă a misiunilor.

A ne desesiza, deci, noi preoții lui Hristos, de problema misionară; a ne precupeți contribuția noastră de muncă și de jertfă în ogorul misiunilor, înseamnă a ne renega caracterul esențial al preoției noastre, a abdica dela exercițiul celei mai mărețe și binecuvântate îndatoriri sacerdotale.

Iată de ce, cetind în Nrii 2-4-1940 ai „Misionarului“ darea de seamă asupra obolului pentru misiuni din 1939 — am rămas vădit surprins și adânc întristat de faptul că s'au găsit un număr considerabil de parohii, în deosebi în eparhia de Lugoj, 84 la număr (ce contrast izbitor față de activitatea deosebită pe tărâm misionar a președintelui național al Operei Pont. pentru propagarea credinței dela Lugoj!), care au fost lipsă la apelul de ajutorare al misiunilor. Ceeace mi-a sporit uimirea și amărăciunea sufletească e faptul că în rândul acestor parohii am putut număra sedii protopopești, parohii puternice —, unele conduse de parohi onorați cu brăie roșii.

Publicarea acestor parohii, în semn de vestejire a conduitei preoților ce le conduc, o găsim de binevenită, pentru următoarele motive:

nu de imorali, ci de amorali, cu și fără engolpioane.

Înțelegem ura îndrăciților roșii împotriva creștinismului. Înțelegem și disprețul celor necredincioși față de un creștinism de paradă. — Mărturisim că ne-am bucura nespuse de-o luptă creștinească a unui tineret care se străduiește să înțeleagă pe Hristos așa cum este, și luptă cu înverșunare sfântă pentru realizarea voinței Lui, nu pentru izbânda unor păcătoșeni fardate cu ceva ce ar aduce, dela distanță necontrolată, cu creștinismul. — Ne sunt dragi luptătorii creștini și lupta creștină. Farsorii ba. Și nici meschinăria boită în aparante creștine. — Tineretul necorupt ne va înțelege. Dorim să-l știm că-i din inimă: Cu Hristos. Nici decât însă adept al blasfemiilor: La firma „Hristos“. — Avem oroare de bizantinism.

1. Pentru că unica scuză a celor mai mulți dintre cei ce n'au procedat la colectarea daniilor pentru misiuni, rămâne cea subliniată de P. Veneratul Ordinariat al Maramureșului: un „supărător tembelism“.

Dacă credincioșii nu se incumetă să dăruiască în favorul misiunilor, e de a se atributei faptului că preotul nu s'a ostenit să-i pregătească spre aceasta prin predici, din cari n'ar trebui să lipsească niciodată argumentele scoase din Scriptură despre datoria milosteniei și practica veche, apostolică, a colectelor în Biserică (cfr. I Cor 16, 1-3; II Cor 8, 1-15; 9, 1-15). Și prin alte mijloace de propagandă ce i-le va dicta spiritul său inventiv și de inițiativă.

2. Pentru că presupune lipsa dărnicii și spiritului de jertfă la preot. Dovadă: lipsa daniilor chiar și din partea preoților din parohiile ce n'au răspuns la apel. Enoriașii nu sunt darnici pentru că așteaptă ca preotul să dea cel dintâiu exemplul de dărnicie.

3. Pentru că cine nu simte obligația de a ajuta misiunile cu mijloace materiale, nu le ajută nici prin mijloace spirituale. Aș putea afirma că în parohiile ce n'au colectat, n'au avut loc nici rugăciuni, nici împărtășiri pentru rodnicia și izbânda operei misionarilor catolici. Mai mult, aș putea accentua chiar că lipsa de râvnă și osteneală în ogorul misionar vadește, cu puține excepții și o anemică activitate pastorală în general. Dovadă: cele mai frumoase colecte sub raport material au fost realizate în parohiile conduse de preoți buni, activi și zeloși.

Iată de ce ar fi de dorit să se meargă mai departe pe calea sancțiunilor, dacă se va mai dăinui pe aceeași linie de vinovată conduită, și anume la aplicarea unei amenzi în favorul misiunilor, reținută din salariul preotului ce nu va răspunde la apel nici cu prilejul obolului misionar din acest an.

O reclamă imperios aceasta promovarea țelurilor mărețe ale „operei misionare, de care atârână, după vorba Pontificelui Leon XIII, (scrisoarea din 5 Mai 1895) odată cu sporirea cinstei lui Dumnezeu și slava numelui creștinesc și veșnica mântuire a foarte multora“.

Pentru că dincolo de aspectul material al operei de ajutorare a misiunilor, trebuie să deslușim, mai ales noi preoții, sensul moral al acestei acțiuni de milostenie organizată în favorul misiunilor. Ea rămâne examenul în fața căruia trebuie să se afirme în chipul cel mai măreț simțul de solidaritate disciplinată

și spiritul de jertfă al preoțimii în primul rând, și al obștei cărmuite în al doilea rând — întemeiate pe convingerea luminată despre universalitatea mântuirii prin creștinism și pe principiul fundamental și propriu al religiei creștine: iubirea jertfitoare.

Tâlcul unui nărav. Ne este dat să citim și să auzim nume ce sună cât se poate de ciudat pentru urechea românească, mai ales când ni-se spune că cei ce răspund la ele ar fi români. Așa-s de ex. nume ca acestea: Alfred, Tancred, Arthur, Walter și câte altele, unul mai exotic decât altul. Ocupându-se cu această problemă, d. N. Buta serie în *România Nouă* (19. X. 40) un articol judicios: Românișmul Erneștilor, Richarzilor și Armanzilor, din care reținem următoarele:

„Fenomenul e curios, dar are totuși, după părerea noastră, o explicație plausibilă și nu tocmai greu de aflat. Din experiența mea de gazetar am remarcat că, aproape în toate cazurile de acest fel, numele de botez exotic provine sau din nostalgia insului după originea sa etnică străină, sau din dorința de a ascunde, pe cât posibil și pentru cei ce n'au de unde cunoaște realitatea, originea socială modestă a celui ce-l întrebuințează. Mai precis: cutare „fruntaș“ al nostru porcede dintr'un grec, armean, bulgar, rutean, polonez. Spre a-și croi drum sigur în ierarhia românească și spre a nu provoca sensibilitatea românilor neaoși, omul își alege un nume de familie de cea mai înșelătoare factură străbună. „Sângele care nu se face apă“ pretinde însă ca nici proveniența etnică să nu fie uitată, căci, în fond, românul este un „popor de rând“, în care nu e bine să dispari cu totul. Avem atunci „personalitățile“ pistruițe, și ca nume și ca sânge, avem speciemenle de „patrioți“, care simt durerile și bucuriile neamului întocmai cum le simt eu pe ale lui Mahatma Gandhi, când ninge pe muntele Himalaia...

La fel stau lucrurile când cineva vrea să-și ascundă originea socială smerită. Omul s'a născut într'o mahala de faimă proastă sau din părinți fără blazoane. Se hrănea, în copilăria îndepărtată, cu mămăligă și praz, dar duritor de a le schimba cât mai repede cu „budingă dă porumb“ și cu „cre dă Manciuia“, plin deci de râvna de a „epata pe toată lumea“, simte că numele „banal“ și „comun“ de Petru, Ioan, Moise și altele constituie un impediment serios în calea succesului. Își cumpără deci un calendar străin și se oprește la câteva nume de botez răsunătoare, care te smulg ca prin farmec „din prostime“ și te aruncă în „protipendadă“. Și de astă dată avem numai decât „nasurile fine“, care se strâmbă amarnic când ochii zăresc un „sătean grob“ sau o „simplă spălătoreasă“. De obicei și „patriotismul“ acestui soi de fruntași e cât se poate de specific. El se reduce la o simplă trambulină, proprie să te arunce în cele mai mănoase procopseli personale, durerea pentru cei mulți și fără de grain rămânând în sarcina „naivilor incorigibili“.

Iată acum, de încheiere, concluzia: patriotisul Erneștilor, al Richarzilor și Armanzilor este un patriotisul sui generis, din care arareori se răsfrânge vreun bine asupra românișmului ca atare. El este de pură fațadă, căci cine disprețuiește nume de botez de cea mai curată și mai tradițională rezonanță românească, cine se rușinează de asemenea nume dulei urechilor noastre, are tot dreptul să fie suspectat“.

Căile pierzării

Note cu creonul pe marginea unui articol

Din articolul de fond „La școala durerii“, publicat în Nrul 43 al foii „Unirea“, desprind în rezumat următoarele sfaturi pline de înțelepciune: „Acum, în mijlocul vâltorilor morții,

trebuie să înțelegem că singura noastră naștere este un nou botez al sufletului național în apele evangheliei eterne. Că trebuie să devenim sincer și conștient creștini, atât în viața particulară, cât și în așezarea celei publice. Formula de viață, proprie și specific românească este aceasta: popor creștin în țară creștină. O altă formulă nu ni se potrivește și nici nu poate să ne izbăvească“.

I.

Cuprinsul acestor îndemnuri este un lucru — un „adevăr“, să-i zic așa — în deosebit cunoscut și recunoscut în aceeași vreme. Prin importanța ei însă, această chestiune are asemănătoare unui „modus vivendi“, merită să fie reimprospetată și sulevată mereu suflete și inimi. „Gutta cavat lapidem non sed saepe cadendo“. Din acest „saepe cadendo“ — reimprospetare, iară și iară — răsări, poate, măcar acum, în ceasul al unsprezecelea, grăuntele aducător de roași imbelșugate.

Lumea se plânge că e scumpete și „criză“. Acest cuvânt a devenit o banalitate. Ar fi un fenomen rar și curios să trecă în zi fără să auzi pomenindu-se despre „criză economică“, „criză financiară“, etc. Ba sunt cazuri când această expresie devine un paradox. Vorba unui prieten: „criză în toate străzile“.

Eu socot — și sunt ferm convins că cititorii „Unirei“ vor fi de aceeași părere — în fruntea multelor crize cari bântuie astăzi în lume, tronează, ca un satrap atotstăpân, așa numita „criză morală“. Ajunge să ne retragem privirea în jur, sau să citim un ziar, pe al nostru a ne putea convinge „quantum satiat“ despre acest adevăr trist și dureros. Să luăm ca exemplu trecutul recent. Ce făceau la noi cei „supra-puși“, cărora le era incredibilă conducerea și destinul țării? Răspunsul ușor: Se frământau neputincioși și, în goa-

Foia „Unirii“

Uniformitate liturgică

de pr. Octavian Popa.

Cetind răspunsul dat de p. Ieromonah L. Man unui preot, în numărul 8—10 al „Cuvântului Adevărului“, referitor la celebrarea s. Maslu, mi-a venit în minte o chestie mult discutată, dar ne pusă la punct, a uniformizării slujbelor noastre. Toți preoții să le facă la fel, așa cum sunt prescise. Mai pe urmă a scris în această chestiune p. Leonte Opris în numerii 7 și 39 ai „Unirii“. E o chestiune și interesantă și importantă, ca toți preoții și în toate bisericile să celebreze sfintele slujbe pe o formă.

Avem un tipic bisericesc oficial, apărut în Blaj, în două ediții, ultima în 1931. Când a apărut întâia ediție (1914), toată lumea a salutat-o cu bucurie, în speranța, că vom ajunge la mult dorita uniformizare. Mulți au cumpărat Tipicul, l-au citit, sau numai l-au răsfoit, dar au continuat să slujască și mai departe ca înainte, neținând seamă nici de rubrici, nici de tipicul oficial, ci de datinele locale, sau după buna lor chibzuială și deprindere. De multeori în biserici din comune vecine se slujește cu deosebiri destul de bătaoare la ochi, ba uneori chiar și în biserici din aceeași localitate se slujește cu deosebiri mai mari, sau mai mici, deosebirea fiind dela preot la preot și dela cantor la cantor.

Nu vorbesc de cazuri excepționale, cum

a fost în anul acesta în Dumineca din 21 Ianuarie, când unele calendare au indicat greșit Evangelia orbului din Ierihon, în loc de alui Zahariu, pentru că Evangelia orbului din Ierihon fiind citită în 3 Dec. a tr., nu era permis să se repețească; nici de cazul din anii trecuți, când căzând Bunavestire pe o Duminecă din postul mare, unele calendare ne-au indicat greșit Liturgia s. Ioan Gurădeaur, din motivul că aceasta e prescisa la Bunavestire, deși tipicul Liturgiei s. Vasile nu admite această excepție. Vorbesc de slujbe și acțiuni obișnuite, unde nu ar trebui să mai fie discuție. Indesebi vreau să vorbesc de astădată de celebrarea s. Liturgiei, cea mai obișnuită, dar și cea mai importantă parte a cultului dănezeesc public.

Avem tipicul oficial, de care am pomenit, și avem ediția nouă a Liturgierului. Acestea ar trebui să ne fie îndrumătorul sigur și fără orice discuție, mai cu seamă că au apărut în același an și în același loc. În adevăr am constatat, că în fiecare biserică e ceva deosebit. Și am slujit în multe biserici, atât cu prilejul misiunilor, cât și cu prilejul suplinirii unor frați, cari erau nevoiți să lipsească din parohie. Și am slujit în trei catedrale cu diferiți preoți. Aproape în fiecare loc am dat de obiceiuri locale și personale, de cari — fiind eu numai în trecere — cât am putut, am ținut seamă, dar am spus titularului, că ar fi bine să urmeze felul de a sluji în catedrala din Blaj pentru a ajunge la uniformitatea dorită și frumoasă.

Am înainte Liturghierul nou de Blaj (1931),

Liturghierul de București (1895) și Tipicul amintit (Blaj, 1931), la cari mă voiu pronunța în cele următoare.

1. Unii preoți rostesc rugăciunile dela proscomedie înaintea sfintelor uși cu mâinile împreunate, alții cu mâinile ridicate. Liturghierul nu indică, cum să ținem mâinile, Tipicul spune „cu mâinile ridicate.“

2. Unii preoți iau felonul înainte, după proscomedie. Tipicul și Liturghierul spun să se ia înainte.

3. Scoaterea și așezarea agnețului, pe cum și a părțicelilor la dreapta, la stânga dedesubt, ni le spun atât Tipicul, cât și Liturghierele. Acestea ni le arată și în iconostah. Un preot îmi spunea, că a văzut, cum un venerabil călugăr făcând proscomedie, a lăsat lângă agneț numai 3 pătrățele, unul la dreapta, altul la stânga, și pe al treilea dedesubt. Eu am văzut, cum un preot la stânga a pus numai 6 pătrățele, nu 9, cum e prescisa.

4. Cu privire la rugăciunea dela sfârșitul proscomediei „Dumnezeule, Dumnezeule, stru...“ unii preoți sunt de părere, că trebuie să o rostească numai cel ce face întreaga proscomedie. Eu am fost și sunt de părere, că trebuie să o rostească toți, sau ultimul celebrant. Mi se pare, că textul rugăciunii pentru părerea mea. De altfel, dacă la aceste lucruri se poate aplica maxima: „Superbia“

*) Regret, că nu am la îndemână ultima ediție a s. Sinod. Poate vor fi unele deosebiri în ediția nouă. Pentru un confrate amintesc, că în ediția din 1895 e pomenit și „sfântul și marele mucenic Nicolae Romanul“ în prima rugăciune dela Litie, care se citește și la Utrenie după Ps. 50.

ebună după avere și procopseală, își uitau totul de primele datorii. Și, fiindcă „exempla trahunt“, de această „râie națională“ — scuzele mele, dar nu găsesc expresie mai potrivită — se contaminase, aproape fără excepție, clasa așa numită „intelectuali“. Toți doreau să se îmbogățească, curând și fără trudă, pentruca mai apoi să-și poată trăi zilele în proverbialul „dolce far niente“, adică făcând nimic. Pentru divergențe de păreri politice și chestiuni confesionale, frații de-un sânge se dușmăneau de moarte, augmentând prin aceasta vechea axiomă: Homo homini lupus. Adevărul și moralitatea erau zemflezitate. „Nihil sine Deo, era o sfidare. Și ai, prea ar fi dureros să afirm — poate pe o dată dreptate — că imoralitatea și minciuna erau zeificate, dacă nu pe față, dar în tot azul pe ascuns, între culise. Patimile omești erau multe. Și de-asupra tuturor acestor rele distrugătoare de suflete și inimi, plana — și planează încă — ca o aripă de Satan, indiferentismul religios, care — după modesta mea părere — este pricina și izvorul tuturor relelor, căci dacă în suflete și inimi ar licări Dumnezeu și intens candela credinții, s'ar renoua și fața pământului.

Credința în Divinitate este factorul determinant al ridicării masselor și, deci, a pobarelor în general. Și vice-versa, lipsa de credință este factorul determinant al decăderii. Istoria — care se repetă — are destule povezi eclatante, cari demonstrează pe deplin cele amintite mai adineaori.

În aceste vremuri de grea cumpănă și disechilibru moral, când temelile lumii se clatină, datorită — în primul rând — unei labrede pregătiri moral-creștinești, o revenire la matca credinții este un ce absolut necesar. Prosperarea și fericirea neamurilor depinde în primul rând de această condiție „sine qua non“.

Dar cărui fapt se datorește imoralitatea și indiferentismul religios, incubate în deosebi

în pătura așa numită „intelectuală“?! Să vorbim despre noi români. Căci, fie-mi permis să precizez ca într-o mică paranteză: În general vorbind, țărănimea e credincioasă. Admit că în Banat s'au infiltrat și în pătura țărănească unele obiceiuri regretabile, spre exemplu luxul și „Einkinder System“-ul, fapt care l-a determinat pe p. canonic Dr. Nicolae Brinzeu de la Lugoj să dea publicității regretabilele, dar în aceeași vreme frumoasele și instructivele „Triste povești din Florești“, editate în biblioteca populară „Agru“. De, bănașii vor să dovedească și în cele rele că tot ei sunt „fruncea“. La țărănimea din alte ținuturi însă aceste obiceiuri se găsesc numai în cazuri sporadice. Intelectualii însă, fie ei din Moldova, Ardeal, sau Muntenia, vorba poetului: „dela Nistru pân' la Tisa“, toți sunt aceiași în moravuri și port. Indiferentism religios, dansuri în costum de baie la stranduri, Ein, ori maximum Zweikinder system, avort, divorț, citirea cărților și revistelor imorale. etc. etc., cine le practică și cine le savurează? Răspunsul nu e greu: pătura intelectuală.

Avem, slavă Domnului, și un mănunchiu de intelectuali cu adevărat creștini. Stimă și admirație pentru aceștia! Dar majoritatea... O, Doamne!

Va zice poate lumea că așa e spiritul vremii. O fi. Dar adevărul indiscutabil este că spiritul vremii depinde de caracterul complexului omenirii, iar caracterul se formează prin educație. În lumea ultra-modernismului de ieri — nu vreau să spun de „astăzi“, fiindcă nădăduiesc în îndreptarea lucrurilor — nu prea se făcea educație în spirit moral-creștinesc. În măsura cât le îngăduie „legea“ și slabele puteri omenești, preoții își fac datoria prin cateheză în școală și predică în biserică. Singuri însă și fără sprijinul altor factori, oricât s'ar strădui, nu pot și nu vor putea să regenereze sufletul și moralul ma-

„on nocent“, aici e cazul să se aplice, ba pu- m spune mai mult: Cele întrecătoare sunt e folos.

4. Când slajese mai mulți preoți — în obor, cum ne-am obișnuit să zicem de un mp incoace — la darea binecuvântărilor: „Pace fie“, „Pace tuturor“, „Darul Domnului ostru Is. Hristos...“ ș. a. avem două practici: pontificantele le dă cu glas mare și cu gestul binecuvântare, concelebranții le zic încet, ră gest unii, cu gest și întorși către popor ții. Când e de față arhiereu, binecuvântările dă arhiereu cu glas mare și cu gest, pe eoți i-am văzut pe unii rostindu-le încet, ră gest, pe alții — și chiar și pe pontifi- nte — rostindu-le încet, cu gest. Eu cred, gestul are să-l facă numai pontificantele, nd nu e arhiereu în biserică, iar când e hiereu, îl face acesta, pontificantele stând ușa împărătească, cu capul plecat.

6. După „Carii pe Heruvimi“, înainte de a erge la proscodie, pontificantele, în unele curi, binecuvântă poporul, nimica zicând, ești nu binecuvântă. Liturgiile nu ne spun mic despre această binecuvântare. Tipicul spune că preotul „tămâiază altarul și bica, ajungând la altar se închină, se în- arce către popor și merge la masa de proscodie.“ Nu spune nici Tipicul de binecuvân- te, dar aceasta pare că o indică „se întoarce tră popor.“ — Și aici, unii concelebranți se areaptă către popor și binecuvântă, alții nu acest gest.

7. Când slujesc cu lectori, unii preoți din blamațiunea „Că sfânt ești Dumnezeu no-

stru“, lasă pe „în vecii vecilor“ lectorului, alții o zic întreagă. Tot așa la ieșirea cu daru- rile, unii preoți dau lectorului numai aerul, alții îi pun pe umeri aerul și îi dau și discul, iar dacă sunt doi lectori, unul duce în mâni aerul și cădelnița, celalalt discul.

8. La pomeniri unii preoți la „împărăția sa“ adaug „cea cerească“, deși în Liturgiile nu e adausul acesta. „Totdeauna, acum și p- rurea...“ unii o zic numai la prima și la ultima pomenire, dacă nu sunt lectori și diaconi, alții o zic după fiecare pomenire. — La pomeni- rea regelui unii adaug: „toată curtea și oști- rea lui“ alții „familia lui.“ În Liturgierul de Blaj e numai „regele“, în cel de București se spune cu roșu: „Se pomeniște familia regală.“

Unii preoți înainte de „Pe ctitorii...“ po- menesc „Toată ceata preoțească și călugă- rească...“ Mai e obicei, în unele locuri să se pomenesc credincioșii, cari au dat și pentru cari au dat să se facă pomeniri. Cei mai mulți îi pomenesc cu prilejul ultimei pomeniri, după „ctitorii și binefăcătorii“, alții îi pomenesc după prima pomenire, stând însă la masa de proscodie. Imi pare mai potrivită această procedură Dumineca și sârbătoarea și e de reprobabil obiceiul unora, cari după aceste co- memorări adaug: „pentru cari indeosebi se aduce aceasta s. Jertfă“. Alceva e la ss. Li- turgii din zilele de lucru, sau la cele slujite de preoții cari nu au credincioși. — Dumineca și sârbătoarea parohul să nu dea impresia, că „în deosebi“ slujește pentru cei cari plătesc pomeniri.

(Va urma)

sselor. În școală, copilului i se făcea educație religioasă o oră, sau maximum două ore la săptămână. E foarte puțin. Bunele intenții și strădaniile catehetului nu vor putea fi încununate de succes decât în cazul când copilul va fi educat în spirit moral-creștinesc și în familie. Durere însă, de-o atare educație nu prea au parte mulți copii. Tatăl copilului, acel „pater familias“, care ar trebui să vegheze cu sfințenie asupra educației odraslei sale, fie medic, avocat, sau funcționar, nu are timp pentru așa ceva. Ocupația profesională și măruntele griji zilnice nu-i dau răgaz să se ocupe cu astfel de chestiuni, mărunte, după felul lui de-a judeca lucrurile. Copiii rămân în grija mamelor. Iar acestea, în loc să-și vadă de copii, — onoare excepțiilor — se ocupă cu alte îndeletniciri. O vizită la o prietenă, o raită la croitoreasă, câteva ore la plimbare — vreme pierdută gură-cască în fața vitrinilor, — etc. Seara: cinematograful, operă, serate, ceai dansant și alte distracții. De, așa e spiritul vremii. Femeia e modernă. Nu se face să stea la bucătărie și între copii. Ce vreți, lumea s'a emancipat. Iar dacă — în- tâmplător — părinții petrec seara acasă, iată cum se schimbă situația: După cină, tatăl răsfoiește plictisit un ziar, sau face socoteli pe o bucată de hârtie, ce câștig ar putea realiza din „afacerea“ cutare... Mama e ocupată cu citirea unui roman senzațional, sau cu răsfoirea unei reviste de modă. Copiii se culcă și adorm fără să spună rugăciunile. Azi așa, mâine la fel, poimâne tot așa. Zilele se succed mereu în această obișnuință, ca un perpetuum mobile.

Unde sunt vremile când tatăl își lua în fiecare seară copilul pe genunchi și îi spunea rugăciuni, iar mama vegea lângă căpătâiul lui, povestindu-i istorioare din viața lui Isus? Sinte vremi a unei copilării senine, ați dispărut ca vraja unui vis plăcut, dând loc unei copilării sarbede, moderne și lipsită de farmec! Corneliu, mame ideale ale Grachilor, mai există oare și astăzi? Se poate. Am spus doar că avem și un mănunchiu pe intelectuali cu adevărat creștini, dar aceștia dispar în marea imensă a celor necredincioși și indiferenți.

Unde se mai pomenește în familiile intelectualilor lumii noastre de astăzi — vorbesc despre noi români — să se spună rugăciunile obișnuite înainte și după masă? sau rugăciunile de seara și dimineața? În privința aceasta am putea învăța dela streini. Cum se va vedea din cazuri reale ce voi înșira spre ilustrarea celor de mai sus.

Sabin G. Truția

Scurtă punere la punct. Afât presa maghiară, cât și radio din Budapesta, au debitat și debitează la adresa Țării noastre o mulțime de ineptii și infamii. Presa și radio român, în schimb, au păstrat, în cea mai mare parte, o atitudine cât se poate de demnă, măr- ginindu-se doar la reportajii ziaristice, ori la demascări a relei voințe la ceice ne dușmănesc.

Ieșindu-și dintr-o rezervă impusă, dar fără să se preteze la injurii și debitări de neadevăruri, radio român deunăzi a ținut să răspundă celui din Budapesta, între altele, și următoarele:

„Nu mai departe, acum câteva zile „Pesti-Ujság“, care poartă data de 27 Oct. a. c., răs- talmăcind unele declarații ale dlui General Antonescu, Conducătorul Statului Român, publică un articol plin de injurii la adresa României, pe care o caracterizează ca „un cuib al dezordinei și murdăriei.“

Față de această atitudine incalificabilă,

care rupe în mod brutal un angajament luat în cadrul noii ordine europene, și pe care presa română l-a respectat dintr'un elementar bun simț, ne socotim azi obligați să dăm o scurtă replică presei budapestene, ocupându-ne în câteva rânduri de realele stări de lucruri din Ungaria, care caracterizează pe deplin „civilizația” din pustă.

Ceeace ușurează enorm sarcina acestei replici, este faptul că nu suntem nevoiți să facem altceva, decât să reproducem — într'o măsură foarte redusă — unele crâmpee din studiile sociologice, sau literare, ale unor cunoscuți scriitori maghiari, care nu se sfiesc să desvăluie toată tragedia de care este consumată țărâna maghiară.

Astfel, în cartea sa „Poporul pusti” scriitorul *Iuliu Illyés*, descriind viața țărânelor maghiare, arată că această țărâna este considerată în Ungaria ca o simplă anexă la nesfârșitele latifundii ale magnaților unguri.

Géza Féja, înfățișează pe țăranul ungur „desbrăcat, flămând, chinat și batjocorit de magnații care își trăiesc viața în luxul orbitor al castelelor lor feudale.”

Zoltán Szabó zugrăvește, într'un mod impresionant, regiuni întregi din Ungaria, în care țărâni unguri trăiesc — din cauza mizeriei — în caverne preistorice, la un loc cu animalele.

Și repetăm, acestea sunt doar, câteva exemple!

Imprudentei presei budapestene i-am putea pune la dispoziție o bibliotecă întreagă, scrisă de autori maghiari, pentru a-i oferi posibilitatea să reflecteze în mod serios asupra unor probleme de ordin intern, care — deocamdată — alcătuiesc cartea de vizită a Ungariei moderne.”

Dela „Astra”. Se aduce la cunoștința membrilor și tuturor prietenilor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român — „Astra”, că adunarea generală, ce era să se țină în zilele de 8 și 9 Septembrie a. c., în Sibiu și amânată din cauza evenimentelor rezultate de pe urma arbitajului dela Viena, se va ține în ziua de 24 Noembrie a. c. la Sibiu, cu acelaș program publicat la timpul său, comprimat însă la o singură zi, din cauza greutăților ce s'ar ivi cu încartiruirea în timpurile de față, când Sibiu adăpostește un număr foarte mare de refugiați și evacuați din teritoriile cedate. — În urma acestei comprimări programa adunării va fi următoarea:

Duminecă, în 24 Noembrie 1940: ora 9: Serviciul divin în bisericile românești din Sibiu. — Ora 11: *Ședința I-a* (în sala cea mare a Pref. jud.) cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale; 2. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale; 3. Inscrierea delegaților prezenți ai despărțămintelor; 4. Prezentarea raportului general al comitetului central; 5. Alegerea comisiunilor pentru: a) examinarea raportului general; b) înscrierea membrilor noi; c) alegerea președintelui și a comitetului central pe timp de 5 ani; d) alegerea comitetului de cenzori pe anul 1940/41; e) alegerea membrilor secțiilor științifice literare pe timp de 5 ani.

La ora 12: *Ședința a II-a* (în sala cea mare a Prefecturii județului) cu următoarea ordine de zi: 1. Rapoartele comisiunilor alese în ședința I-a și a comitetului de cenzori despre verificarea socotelilor „Asociațiunii” pe anul 1939 și ale Internatului de fete pe anul

școlar 1939/40, precum și asupra proiectului de buget pe anul 1941 al „Asociațiunii”; 2. Fixarea locului pentru adunarea generală din anul 1941; 3. Inchiderea adunării generale.

După masă, la ora 5, vor conferența: d. Dr. Ioan Lupăș despre: „Problema transilvană în timpul domniei Regelui Carol I.”, iar d. Olimpiu Boitoș despre: „Progresul cultural al Transilvaniei după Unire.”

Știri mărunte

Pomenirea tribunului Amos Frâncu. Dumineca trecută s'au împlinit șapte ani dela moartea tribunului *dr. Amos Frâncu*, neînfricatul însuflețitor al luptătorilor din 1848. Pomenirea acestui fiu al Bisericii noastre s'a făcut atât la Baia de Criș, unde și doarme somnul de veci cât și în Capitala Țării, slujindu-se parastase pentru odihna sufletului său și evocându-se figura-i măreață. La sf. slujbă dela biserica „Sf. Vasile” din București (str. Polonă) a asistat lume multă și aleasă, care a plecat din lăcașul de închinare sub impresia neuitatelor cuvinte din proclamația către Moși, în 1918, a tribunului de odinioară: „Vom împinge iar hotarul la Tisa și vom sta strajă pentru paza României Mari, una și nedespărțită ca Sfânta Treime.”

Franța nu va ceda teritorii. Fanteziști, gata să împărțească ceea ce nu le aparține, au lansat vorba că Franța ar fi gata să cedeze teritorii puterilor axei, numai să ajungă odată la pace. Față de acest svon cu tâlc, ambasada Franței din Buenos Aires a remis presei un comunicat în care se spune că zvonurile răspândite de posturile străine de radio în ceea ce privește preliminariile de pace, cedarea de teritorii franceze către puterile axei și alte limitări ale suveranității franceze, sunt lipsite de orice temei. — Și nici că se putea să fie altfel.

Locale. Dumineca viitoare a săptămânii IX după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală p. *Victor Pop*, canonic mitropolitan. — Ieri, de praznicul SS. Arhangheli Mihail și Gavril, după sf. liturghie arhierescă din catedrală, în cadrele căreia Preasf. *Vasile Aftenie* a ridicat șase ipodiaconi la treapta diaconiei, a fost sărbătorită *Onomastica Suveranului Mihai I* printr'un Te Deum pontificat în sobor de preoți, de arhierul împărțitor de darul diaconiei. Acelaș a rostit și o cuvântare ocazională. Toate autoritățile locale au fost reprezentate la solemnitățile din catedrală prin capii lor. — După slujba bisericească a avut loc, în fața catedralei, *defilarea* sărbătorească a tuturor școlilor din Blaj și a formațiilor legionare din județul Târnava Mică. — A fost o manifestație impresionantă. — După masă, elevii și elevele tuturor școalelor din Blaj, au dat în Palatul Cultural, un *festival artistic*, cu puncte de cor și orhestră (conduse de prof. Cherebețiu, Toduța și dna Veturia Popa) și declamații. În cadrele acestui festival a conferențiat și d. prof. Ioan Covrig-Nonea, pref. județan.

Hotăriri binevenite. Intr'un consiliu de miniștri, ținut zilele trecute, s'a hotărât: 1. Să se continue construcțiile și lucrările începute, pentru a nu irosi munca și banii cheltuiți. 2. Să se simplifice și să se standardizeze formularele și registrele administrative. 3. Odată cu reorganizarea ministerelor, care va duce la suprimarea unora din birouri și la reducerea funcționarilor, în fiecare serviciu, să se simplifice și formele birocratice, care au creiat

o biurocrație parazită. 4. Să se mărească urgent numărul vagoanelor frigorifere pentru transportarea peștelui, și a vagoanelor izotermice pentru transportul cărnei la export. 5. Să se transforme capacitatea actuală a vagoanelor de conservare a peștelui. 6. S'a hotărât să se împărțit pe credit agricultorilor vagoane grâu de sămânță și s'a dispus să mai distribuie încă 1.000 vagoane pentru a satisface toate nevoile. 7. S'au luat dispoziții să înceapă, în cel mai scurt timp, construcțiile comunicățiilor reclamate de apărarea națională și de interesele economice. 8. S'au dat instrucțiuni ca ministerele și administrațiile publice din orașe să organizeze cantine, funcționarii să poată avea o masă bună și ieftină pentru un preț redus. 9. Cantinele vor trebui să înceapă să funcționeze dela 1 Decembrie, orarul de lucru va fi dela 9 la 17 și jumătate cu întreruperi de o oră la amiază.

Roosevelt reales președinte al Statelor Unite. Săptămâna aceasta, Marți, a avut loc alegerea de președinte al Statelor Unite. Lupta s'a dat între doi candidați: fostul președinte d. Roosevelt, și d. Wilkie. Numărul voturilor, în 126.270 circumscripții, a fost de 60.500.000. Rezultatul votării a fost în favoarea d. Roosevelt, cu majorități impunătoare.

Studierea reformelor Bisericii ortodoxe române. Pe lângă sediul legationului București (Str. Roma, 37—34), există un centru de studii și documentări. În cadrul acestui Oficiu s'a format și s'a fixat și misiunea care să studieze reformele de care avea lipsă Biserica ortodoxă română. Președintele al comisiei este p. Ștefan Palaghiu.

Viile de hibridi vor fi distruse. Ministerul Agriculturii și al domeniilor a dat de curând, Camerelor de agricultură din județ, în care se precizează că viile de hibridi trebuie neapărat distruse, cel mai târziu în toamna viitoare. Viile de acest soi, cultivate înainte pe 27 Martie 1936, vor fi rădăcinate (cam cu 3000 lei hectarul). Cele cultivate însă după acea dată vor fi scoase din câmpuri și vor fi rădăcinate. Mai mult, cultivatorii de astfel de vie vor cădea sub acțiunile prevăzute de legea pentru distrucția viticulturii.

Dr. Titu L. Triff avocat, expulzat din țară, ne roagă să anunțăm că și-a redeschis biroul în Bulevardul Carol 81/a.

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—2

Cesmal veche și mai mare turnatorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote, pelângă garanțată mare și cu prefixarea preciză a tonurilor. Lăvăntie proprie liceație.

Reparabile și scune de fier pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376

